

FREMTIDENS RANDERS

Uddrag og pointer fra
Hvidbog om Randers Kommune

FREMTIDENS RANDERS

Byrådet i Randers Kommune har igangsat et forandringsprojekt, der skal understøtte, at langt flere borgere får øget deres livschancer. Arbejdet skal på den længere bane grundlæggende ændre kommunens socioøkonomiske profil, men arbejdet skal også på kort sigt bane vejen for ændringer, der kan forbedre kommunens økonomi og rammevilkår. Vi kalder det for 'Fremtidens Randers'.

Forandringsprojektet vedrører ikke kun Randers by, men hele kommunen. Fremtidens Randers handler derfor om os alle sammen.

Første skridt i processen har været udarbejdelsen af en Hvidbog, der beskriver både styrker og svagheder, problemstillinger og tendenser, der er nødvendige at finde løsninger på for at styrke Fremtidens Randers. Herudover udpeger Hvidbogen de væsentligste temaer, der bør fokuseres på i det videre arbejde. Hvidbogen rummer dog ingen svar på de problemstillinger, som identificeres. Løsningerne skal derimod beskrives og prioriteres i det efterfølgende arbejde, hvor der skal udarbejdes en strategisk plan.

Hvidbogen er udarbejdet af forvaltningen i Randers Kommune med bistand fra et rådgivende ekspertpanel bestående af:

- **Nina Smith**, professor i økonomi, Aarhus Universitet (formand)
- **Jens Erik Zebis**, direktør for Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering
- **Leif Vestergaard Pedersen**, formand for Etisk Råd og tidligere direktør i Kræftens Bekæmpelse og Sundhedsdirektør i Region Midt
- **Søren Møller**, formand for Randers Idrætshaller og DGI-Byen og tidligere landsformand i DGI
- **Peter Bogh Lindgaard**, formand for DI Randers-Norddjurs, fabriksdirektør i DermaPharm
- **Jan Guldmann**, bestyrelsesformand for RandersBolig og tidligere næstformand i 3F og FH Randers (Fagbevægelsens Hovedorganisation).

Dette er et koncentrat af Hvidbogen og et omfattende baggrundsmateriale, hvor du kan læse mere om de enkelte temaer.

Læs mere på www.fremtidensranders.dk

VÆSENTLIGSTE UDFORDRINGER

De seneste 15-20 år er udviklingen i Randers Kommune på en række parametre sakket bagud - både i forhold til landsplan og de kommuner, som vi gerne vil sammenligne os med. Den økonomiske vækst i Danmark igennem de seneste år har yderligere blotlagt nogle grundlæggende, strukturelle udfordringer i kommunen. På de næste sider sammenfattes kommunens væsentligste udfordringer.

For høje udgifter til indkomstoverførsler

Randers Kommunes altoverskyggende udfordring er den høje andel af borgere på overførselsindkomst set i forhold til landsplan. En andel der har været stigende over en længere årrække. Randers Kommune ligger nu som kommune nr. 97 ud af 98, når beskæftigelsesministeriet ud fra kommunernes rammevilkår opgør den forventede andel af borgere på indkomstoverførsel. Denne udvikling skal vendes.

Beskæftigelsesfrekvensen er for lav

Den væsentligste årsag til kommunens høje andel af borgere på indkomstoverførsel er udviklingen i beskæftigelsesfrekvensen – det vil sige andelen af beskæftigede i forhold til det samlede antal borgere i den erhvervsaktive alder. I 2008 lå Randers Kommunes beskæftigelsesfrekvens over landsgennemsnittet, men siden 2009 har beskæftigelsesfrekvensen konsekvent ligget under landsgennemsnittet.

For få private arbejdspladser

Siden 00'erne har en række store virksomheder flyttet deres produktion fra Randers. Erhvervsstrukturen er derfor ændret, så kommunen nu er præget af små og mellemstore virksomheder. Antallet af virksomheder ligger dog fortsat under antallet i 2008. Alt andet lige betyder erhvervsstrukturen, at der savnes nogle 'lokale motorer', der for alvor kan gøre en forskel i forhold til at skabe flere private arbejdspladser og jobåbninger - og dermed øge beskæftigelsesfrekvensen.

Høj tilflytning af borgere på indkomstoverførsel

Randers Kommune har i en længere årrække haft en betydelig nettotilflytning af borgere på overførselsindkomst og sårbare borgere i øvrigt. Den væsentligste årsag hertil vurderes at være en alt for stor mængde af ældre og utidssvarende boliger med et meget lavt huslejeniveau – særligt blandt de private udlejningsejendomme i Randers by.

Randers midtby

Randers har en helt særlig udfordring, som andre større danske byer ikke oplever. Randers C er således det tredje-fattigste postnummer i landet. Af de ti fattigste postnumre i Danmark, er 8900 Randers C det eneste centrum-postnummer. Beboersammensætningen i Randers midtby adskiller sig dermed relativt markant fra andre større byers midtby.

Behov for klimasikring og bedre infrastruktur

Randers Kommune er af EU udpeget som en oversvømmelsestruet risikokommune, hvor den største risiko for oversvømmelse er i Randers midtby. "Klimabåndet" er det væsentligste element i at beskytte Randers midtby, herunder opførelsen af Klimabroen. Broen adresserer samtidig kommunens største udfordring for mobiliteten - "den blå barriere for nord-sydgående trafik".

For mange udsatte børn

Omkring 20 pct. af småbørnsfamilierne i Randers Kommune kategoriseres i den højeste risikogruppe af sundhedsplejen. Til sammenligning har en gennemsnitlig kommune ca. 16 pct. i denne kategori. Internt i kommunen er der en skævhed, idet den største andel af familierne i den højeste risikogruppe er bosiddende i henholdsvis Randers by og den nord/nordøstlige del af kommunen.

For mange udsatte unge

I Randers Kommune er der omkring 1.000 unge i alderen 16-29 år, der er uden uddannelse eller job - og som samtidigt er i kontakt med jobcentret eller Ungdommens Uddannelsesvejledning (UU). Herudover vurderes det, at der er omkring 250 unge, som ligeledes står uden job eller uddannelse, men som ikke modtager en indsats på beskæftigelsesområdet eller UU.

Sundhed – levetid

Kommunens høje andel af sårbare borgere - på tværs af alle aldersgrupper - ses tydeligt i sundhedsdata. Mest tydeligt i middellevetiden. Borgerne i Randers Kommune lever således gennemsnitligt markant kortere end på landsplan og i forhold til de kommuner, vi sammenligner os med.

En negativ spiral

Summen af udfordringer kan aflæses i kommunens udgifter til indkomstoverførsler. Disse udgifter fragår de midler, som kommunen kan bruge på andre serviceområder som dagtilbud, skole, ældre mv. Det er nødvendigt at bryde den negative spiral, så udviklingen i stedet kan blive positivt selvforstærkende.

MULIGHEDER OG POTENTIALER

På baggrund af Hvidbogen
kan Randers Kommunes
muligheder og potentiale
i det videre arbejde med
Fremtidens Randers
sammenfattes til følgende:

Beliggenhed og infrastruktur

En af Randers Kommunes største styrker ligger i den centrale geografiske placering – lige op ad en stærk nord-sydgående transportkorridor med jernbanen og E45, og midt imellem de to store universitetsbyer Aarhus og Aalborg. Den sydlige del af kommunen vurderes særligt attraktiv i forhold til bosætning og pendling ind til de mange arbejdspladser i det nordlige Aarhus.

Natur

Randers Kommunes attraktive og varierede natur med unikke naturområder og karaktertræk er et stort aktiv. Dette bør kunne bidrage til at tiltrække flere ressourcestærke borgere til kommunen.

Erhvervsstruktur

Den ændrede erhvervsstruktur har givet kommunen en styrke i forhold til erhvervsmæssig agilitet og måske også mindre usikkerhed i forhold til konjunkturudsving. For Randers Kommune kan der dog være et potentiale i at tiltrække nye større virksomheder. Det vil kræve, at kommunen er i stand til at differentiere sig ift. virksomhedernes lokationsbehov mv.

Et muligt fokus på turisme

En forbedret beskæftigelsesfrekvens kræver arbejdspladser, som matcher de arbejdssøgendes kompetencer. Der kan i den forbindelse ligge et uforløst potentiale i oplevelsesturisme med fokus på natur og turismeerhvervet generelt.

Civilsamfund

Randers Kommune har på mange områder et stærkt civilsamfund – herunder et stærkt foreningsliv. Der er dog fortsat et potentiale i at mobilisere en højere andel af befolkningen i frivilligt arbejde. For at indfri dette potentiale skal kommunen kunne skabe de rette rammer for de frivillige i forhold til den nødvendige fleksibilitet og tilpasning af opgaveløsning og samarbejdsformer. Herudover skal kommunen kunne oversætte de komplekse udfordringer, som civilsamfundet skal bidrage til at løse, så udfordringerne bliver konkrete, nødvendige og nærværende for de frivillige og foreningerne.

Stærke kulturinstitutioner

Randers Kommune har et stærkt felt af kulturinstitutioner, og der kan være et potentiale i at inddrage kulturområdet yderligere i arbejdet med indsatser målrettet sårbare borgere og sundhedsfremme i øvrigt.

Stærke lokalsamfund

Randers Kommune er præget af mange stærke lokalsamfund og landsbyer. I lighed med tendensen andre steder i landet koncentrerer befolkningen dog i stigende grad i og omkring de større byer. Der kan derfor være et potentiale i et forstærket fokus på, hvordan der på tværs af kommunen skabes levedygtige lokalsamfund, som er attraktive i forhold til bosætning mv.

Bosætning

Prisniveauet på ejerboligmarkedet i Randers Kommune er meget attraktivt. Kommunen har i det perspektiv alle forudsætninger for at være en særdeles attraktiv bosætningskommune og bør kunne tiltrække flere ressourcestærke tilflyttere til kommunen. Ikke bare tilflyttere med gode indtægter, men også tilflyttere, der har overskud til at engagere sig og gøre noget for deres lokalsamfund.

Byudvikling

Kommunens arbejde med byudvikling – herunder særligt byudviklingsprojektet Flodbyen Randers – har en afgørende rolle i forhold til at skabe et øget udbud af lejeboliger i høj standard og med en højere husleje, som kan tiltrække nye ressourcestærke borgere til Randers. Byudviklingen kan desuden bidrage til mere liv i midtbyen.

Erfaringer fra arbejdet med boligsociale helhedsplaner

Randers Kommune har med positiv effekt igennem flere år arbejdet med en Boligsocial helhedsplan i tæt samarbejde med boligforeningerne. Erfaringerne herfra bør anvendes på et fortsat styrket fokus på at hjælpe borgerne i boligområderne med målrettede sociale indsatser og på et løft af de udfordrede bydele og boligområder med fysiske tiltag i sammenhæng med den øvrige by.

Børn og unge – fritidsaktiviteter

I arbejdet med børn og unge, som ikke deltager i foreningslivet, har kommunen en række positive erfaringer, der kan anvendes aktivt i det videre arbejde med Fremtidens Randers - blandt andet fra indsatsen Fritid for Alle. Data viser samtidig, at flere unge i Randers Kommune har et fritidsjob end landsgennemsnittet. I arbejdet med børn og unge med udfordringer kan et styrket samarbejde med erhvervslivet om fritidsjob dog fortsat have et betydeligt potentiale.

Udsatte unge – 'Ungeløftet'

I bestræbelserne på at hjælpe gruppen af 1.000 udsatte unge ligger der nogle muligheder for Randers Kommune i den landspolitiske aftale om Ungeløftet. Gennem initiativer i Ungeløftet kan der skabes konkrete jobåbninger, så flere unge får erfaring med at bidrage på en arbejdsplads, have kollegaer og tjene egne penge – herunder unge med psykiske udfordringer.

VIGTIGE FOKUSOMRÅDER

Med afsæt i data og eksisterende viden peges der i Hvidbogen på syv fokusområder, der vurderes afgørende at forandre i 'Fremtidens Randers', så langt flere borgere i Randers Kommune får bedre muligheder for at få et godt liv.

Kommunen skal levere på et højere niveau

Randers Kommunes situation er i udgangspunktet alvorlig. Der er ikke i data tegn på, at de strukturelle udfordringer løser sig selv. De nødvendige forandringer kræver således aktive handlinger – og vil også kræve, at kommunen skal præstere langt 'over niveau'.

Styrket samarbejde om udsatte borgere

Der er brug for et styrket samarbejde omkring udsatte borgere – herunder samarbejde mellem erhvervslivet og kommunen om skabelsen af flere småjobs, hvor udsatte kan få foden indenfor på arbejdsmarkedet.

Erhvervsudvikling – flere private arbejdspladser

En forbedret beskæftigelsesfrekvens er en af de helt afgørende udfordringer, som skal løses i Randers Kommune hen over de kommende år. Flere skal i arbejde og det forudsætter flere arbejdspladser – og i særlig grad en forbedret vækst i antallet af private arbejdspladser

Boliger i bedre kvalitet

Den store mængde af boliger i for dårlig kvalitet vurderes som en afgørende udfordring, der skal løses. Bedre boliger – særligt i Randers C - kan bidrage til en mere balanceret befolkningssammensætning og vil samtidigt også kunne nedbringe den for høje andel af ressourcesvage tilflyttere til kommunen.

Udsatte børn og unge

Alt for mange børn og unge i Randers Kommune er udsatte og i risiko for at få et liv uden arbejde og på kanten af samfundet. Det vurderes af afgørende betydning, at antallet af udsatte unge (uden arbejde eller uddannelse) nedbringes betydeligt.

Mobilisering af civilsamfundet

De udfordringer som er afgørende at løse – både på kort og længere sigt – kan Randers Kommune ikke løse alene. Der er brug for en højere grad af mobilisering af civilsamfundet. Flere skal være frivillige og tage et medansvar for deres lokalsamfund.

Tværgående samarbejde og en fælles plan

Den nok vigtigste forudsætning for at lykkes med de nødvendige forandringer er, at vi – både internt i kommunen og i forhold til samarbejdspartnere - kan samles om en strategisk plan med fælles mål.

Scan og læs
meget mere om
**FREMTIDENS
RANDERS
KOMMUNE**

